

Kuidas ässad püüavad

Käisime spinningupüügi MMi kvalifikatsioonivõistluste ametlikul treeningul koos Team Favorite Estonia liikmete Alexander Andrusenko ja Lehar Leetsaarega.

TEKST JA FOTO: MARGO PAJUSTE

Õisu järv, 2. juuni. Tuul on selline, et viib kõrvad peast minema. Täna peaks siin toimuma ametlik ja väga pika nimega üritus: spinninguga röövkalade paadist püügi maailmameistrivõistluste Eesti kvalifikatsioonivõistluse etapi ametlik treening. Tegelikult on Õisul täna juba teine treening, homme-ülehomme leiab aset võistlus.

Etapid on kahepäevased, neile eelneb vahetult kaks päeva ametlikku treeningut. 12 päeva enne ametlikku treeningut on võistlejail etapi toimumiskohas kalastamine keelatud. Iga etapp toimub eri järvel, kokku on etappe kolm. Enne Õisut on võistlust peetud Soodlal, pärast seda tuleb veel Narva veehoidla. Siis selgub, kes läheb Eesti koondise koosseisus Venemaale, Ivankovo veehoidlal peetavale MMile.

Nagu öeldud, on tuul päris hull ja Alexandril on tükk tegemist, et paat kitsukesest paadikanalist järvele saada. Võtame kursi risti üle järve, pealttuu-

„Tuul on selline, et viib kõrvad peast minema.“

lekaldasse, kus veidi tuulevarju ja ka kala oli ennast eile näidanud. Teisi võistlejaid täna trenni tegemas näha ei ole, ju siis tunnevad ennast piisavalt kindlalt.

KONKSUVABA PÜÜK. Jõuame kohale. Alexander manööverdab paadi täpselt randi peale, kus sügavus kukub meetrit umbes kahe-kahe ja poole peale. Lehar laseb vööri elektrimootori sisse ja ankurdab paadi selle abil.

Eilne treeningpäev kulus Favorite meestel enamjaolt järve tundmaõppimise peale – nende Lowrance'i kajalood on võimeline skaneerima vee-kogu põhja paadist 100 m kummalegi poole parrast, siiski on Alexandril ja Leharil see seadistatud nii, et näitaks umbes 20 meetrit kummalegi poole, sest nii on pildi detailsus parem. Tehtud oli ka korralik kodutöö ning perspektiivikamate kohtade läbisõit-mise järel ja ka tuule suunda arvestades oli enam-vähem selge, kus kala olla võib. Kaardiplotteris oli juba olemas sügavuste kaart ja üles märgitud perspektiivsemad kohad. Püüda eelmisel päeval eriti ei jõutud, sest kohapeal selgus, et vöörimootori aku on kutu ja tavaline ankur ei jaksa kõva tuulega paati paigal hoida. Sellegipoolest nähti päris ilusat kala ja pigem madalas, rohu sees ja selle läheduses. Täna

eesmärk ongi leida võimalikult palju kohti, kus kala istub, ja märkida need võistluste tarvis üles.

Püük käib enamasti lantidega, millel konksud eemaldatud. Mõlemal mehel on paadis kaks ritva, üks jigiga ja teine voobleriga püügiks. Mõlemad alustavad samasuguste voobleriga, vahe on vaid värvis. Tuul on jõudnud vee kergelt sogaseks peksta, Lehar paneb otsa valge kummilandi ja Alexander *firetiger*-värvides Megabassi voobleri. Proovin ka paari oma kaasavõetud vooblerit, aga ei miskit. „Vaata!“ näitab Alexander sõrmega kajaloodile. Otse paadi alt ujub läbi kopsakas kala, suure tõenäosusega haug. Aga lanti ei võta.

Pärast tulemusteta kümnet minutit randil liigume veidi tuldale lähemale, meetrises vees olevate kuppude ja hõreda roo piirile. Alexander püüab nüüd kollakasroheline jigiga. Pärast vieminutilist püüki ütleb Alexander, et tal oli selge kontakt kalaga, ja märgib koha nii plotterisse kui ka oma märkmikusse. Rohkem pole siin mõtet püüda: nüüd on selge, et kala siin on, kuid ei ole vaja teda enne võistlust ärritada ega ettevaatlikuks teha. Konksudega lantidega püütakse vahel harva, kui on soovi aimu saada olemasoleva kala suurusest.

ELU ESIMENE TWITCHIKALA. Liigume viiskümmend meetrit mööda rohuserva edasi. Lehar püüab nüüd rohekaskollase silikooniga. Ühel hetkel on kenasti näha, kuidas Leharil on ritv lookas, ja päris tükk aega – haug hoiab ilma konksuta lanti lihtsalt kangekaelselt lõugade vahel. Kontakt läheb kirja ja liigume edasi.

Et mõlemad mehed püüavad parajasti silikooniga, küsin katsuda Alexandri *twitch*ritva. Mõlemad kasutavad samasuguseid Megabass Blizzardi mudeleid, mis on tellitud Venemaalt mitmekordse spinningupüügi maailmameistri Aleksei Šanini käest. *Fast*

„Otse paadi alt ujub läbi kopsakas kala, suure tõenäosusega haug.“

toimega ritvadel on peal Daiwa tipprull Exist. Ridva letihind on neljasaja euro ringis, rullil kuuesaja ümber, nii et mõtlen endamisi, kas ma varem üldse olen tuhandeurost komplekti käes hoidnud. Lanti heites tundub ritv paras kaigas ja ega paari viske järel sellestki aru saa, miks see rull teistest nüüd mäekõrguselt parem peaks olema. Kui aga antud komplektiga *twitch*ida, siis mõistad, et iga asja on tark kasutada selleks, milleks ta mõeldud on.

Umbes viienda „prooviviskega“ on mul kala taga. Lahe! Ikkagi elu esimene *twitching* ja kohe kala ka. Isegi mitte kilone koll, aga mõõdu. Punktikala – hindavad profid. Vastavalt reeglitele võetakse sel võistlusel kala pikkus sentimeetrites ruutu. Tegelikult on muidugi mõttekam püüda üks meetrine kala kui neli veidi üle mõõdu ulatuvat, aga olgem ausad – kui tihti kalamehele sellised kollid landi otsa tulevad?

VÕISTLUSTE LOOGIKA. Siit ka järgmine teema: n-õ keskmisel kalamehel on sageli raske mõista, kuidas auväärseidki kalapüügi võistlusi võidetakse mõne kalaga ning tihti jäävad tõsised rahvusvahelised tegijad hoopis ilma. Häh, ma lähen ja püüan sealt iga kell korraliku kala välja, aga ässad ei saanud pulkasidki, praalib vahel mõni kohalik. „Tuleb arvesse võtta, et kui tavaline kalamees vaatab ilma ja olusid ning läheb kalale, kui kõik klapiib, siis võistleja peab tulemuse tegema igasuguse ilmaga ja kõige kiuste,“ selgitab Lehar. „Ning korraga on ▶▶

TOIMIV KRAAM. Tolle päeva murdjad: vasakul Willi-amsi kuldne plekk, paremal vooblerid, peamiselt Jaapani toodang.

PUNKTIKOLL.

Sellised havid on spinningu-võistluste enim levinud mõõt.

veekogul kümneid paate, kes kõik tahavad püüda parimates kohtades.“

„Haug eriti ei liigu, ta on oma lemmikkohas kogu aeg olemas, aga ei võta kogu aeg,“ ütleb Alexander. „Ta võib kohas, mida sa pommitad, võtta kindlal ajal, tund-paar päevas. Samas võib ta mõnes teises kohas võtta hoopis paremini. Või samuti tund-paar, aga mõnel teisel ajal. Nii et ole mees ja saa talle pihta!“

„Sõbrad-tuttavad ei saa tihtipeale aru, kuidas saab kalapüügis trenni teha,“ muigab Lehar. „Küsimad, et harjutate spinninguga kerimist või? Tegelikult tähendab treening siiski veekogu tundma-õppimist ja kaardistamist, kus kala on. Pärast saab trenni tulemuste põhjal välja töötada plaanid A, B ja C. Täitsa teaduseks läheb asi kätte.“

Kui aga olud treeningute ja võistluste ajal on väga erinevad, võivad kõik su plaanid vastu taevast lennata. Nii juhtus näiteks MMi esimesel etapil Soodla veehoidlal, kus treeningu käigus kala oli, aga võistluspäeval muutus tuule suund ja kala pani suu lukku. „Hoopis teine veekogu kui see, millel trenni sai tehtud,“ ütleb Lehar. Soodlal suutsid nad Alexandriga siiski hõbedale tõusta.

HEA HAUGIILM. Eelmisel päeval tõusnud peaaegu torm peaks jätkuma ka homme, esimesel võistluspäeval, kuid võistluste teiseks päevaks lubatakse tuulesuuna muutust ja peaaegu plekki järve. Iseenesest on ilmamuutus hea, ütleb Lehar ja viitab ühele vanale kalamehele, kes öelnud talle, et pikka aega stabiilsena püsinud ilmast parem on alati ilmamuutus ja siis on parim võtt just muutuse teisel päeval. Ja sel päeval see just nii oligi, ehk siis kala pidi võtma. Tõsi, kui vee plekiks tõmbab, siis ei pruugi see paika pidada, kuid täna ei saa võtu

„Haug on oma lemmikkohas kogu aeg olemas, aga ta ei võta kogu aeg.“

üle nuriseda. Mina küll rohkem kala ei saa, kuid Lehar ja Alexander konstateerivad pidevalt kontakte ja märgivad need üles. Selline ilm nagu täna ongi haugile kõige rohkem meeltemööda, selgitab Lehar. Kord pilved, siis päike, keskmisest tugevam tuul, laine peal – suurepärase.

Alexander proovib vahelduseks plekki, mida on ka hea madalas rohu vahel ja kohal aeglaselt kerida. Kohe esimese viskega on möödud kala otsas ja peagi tuleb lisa – ameeriklaste Williams töötab.

Käes on lõunapausi aeg. Lehar ja Alexander viivad mu kaldale ja jätkavad treeningut. Pärastlõunal on neil kavas lähemalt uurida, mis toimub sügavamas vees, randi juures. Peab ometi sealgi kala olema, lood ju näitab. On see ehk koha? Või on randihaug pidevalt mööda ranti ringiratast trollivate kohalike poolt ettevaatlikuks tehtud?

Minule mahub tol hetkel pähe ainult kaks mõtet: kust soetada kohe ja soodsalt twitchinguritv ning kus ma seda üliägedat püügistiili jälle harrastada saaksin.

Lahingpaar

Alexander ja Lehar tunnevad teineteist juba ammu. Mõlemad kuuluvad Lõuna-Eesti Kalastajate Klubisse (LEKK), on seal juhatuse liikmed ning koos võistelnud nii spinningu- kui talipüügis ja ka võistlusi korraldanud. Koos, ühes meeskonnas võistlevad nad spinningupüügis teist aastat. Üle-eelmisel aastal, kui MMi peeti Viljandi järvel, osales Lehar koos Stanislav Pesjukoviga, Alexander oli ühes tiimis Denis Manoviga. Trenni tehti ikka koos – üks Eesti koondis ju. Nii talvisel jääalusel kalapüügi MM-il kui ka spinningupüügi MM-il on Eesti kõigi aegade parimad kohad saavutatud just siis, kui Lehar ja Alexander on meeskonnas olnud.

Enne tänavuse MMi kvalifikatsioonivõistluste sarja algust uuendasid mehed varustust ja võistlevad nüüd uue paadi, mootori, eriti šefi kajaloodi ja võõrimootoriga.

Lehar on erialalt ehitusinsener, kes töötab omaenda projekteerimisfirmas ja juhendab ka TTÜ Tartu kolledžis tulevasi ehitusinseneri. Et ta on ise enda peremees, siis on temal lihtsam võistlusteks ja treeninguteks vaba aega leida. Tarkvarainsenerina töötaval Alexandril on keerulisem – tema peab oma töötunnid enne või pärast kalapüüki kuidagi tasa tegema. Kui vaja, siis ka öösel, une arvelt.

„Teadmishimu ja hirmus tung kõike uut proovida on see, mis tagant kannustavad,“ ütleb Lehar. „Ja sportlase hing.“ Alexander on peale kalapüügi kibe käsi ka jõutõstmises, Lehargi on varasemalt päris kõvasti sporti teinud.

Võistlus õnnestus!

Võistlejate vaatevinklist kirjutab järgnenud MMi kvalifikatsioonivõistluste Õisu etapist Lehar Leetsaar.

ESIMENE PÄEV. Ilmateade pidas paika ja hommikul olid Õisu järvel laineharjad vahused.

Järgmiseks aastaks on plaan saata spinningupüügi MMi-ile esmakordselt naiste koondis. Seepärast pandi meile sel aastal paati kohtunikeks naised, kel oli nii ka hea võimalus vahetuid võistluskogemusi saada.

Kuna eelmisel päeval oli kala olnud väga aktiivne, siis võtsime suuna kohale, kust olime saanud viimati kõige rohkem kontakte kaladega, ja otsustasime püüda kontaktsete lantidega aktiivset kala heinast eemalt. Kontaktsete lantide alla liigitan landid, millega püüdmisel on landiga pidav kontakt, sest suures tuules võib muidu kalavõtu tunnetus kaduma minna. Seega välistasime alguses kergete peadega silikoonlandid. Kogu järvest pidasime treeningute põhjal perspektiivseks umbes 50% kaldajoonest. Tugeva tuule tõttu oli sellest püütav omakorda vaid ligi neljandik. Jälgisime kajaloodiga ka pidevalt, et roostiku taga oleks piisavalt sügavust, sest madalamast veest olime saanud treeningutel rohkem alamõdulisi kalu.

Pärast tunnist püüki olime saagita ning otsustasime aktiivse kala püügist loobuda ja keskenduda pas-

siivsema kala püügile heina servast. Viisteist minutit hiljem tabasime oma esimese mõõdus kala. Jätkasime püüki ja saime mõõdus kalu tempoga ligi üks kala tunnis. Paar tundi enne lõppu kala aktiivsus vähenes ja läksime veel püüdmata alale, mis oli tuultele avatud järveosas. Pärast pooletunnist üritamist loobusime, sest paadis seistes oli tunne nagu rodeol ning lisaks ei suutnud paadi võõrimootor meid paigal hoida, sest aku hakkas tühjaks saama. Mitmeid kordi läbi püütud rahulikuma tuulega püügitsoonist saime pool tundi enne etapi lõppu veel ühe mõõdus kala. Kokku saime sel päeval neli mõõdukala, mis oli ühtlasi ka päeva neljas tulemus. Rahul me kindlasti ei olnud, aga olime sel päeval endast kõik vee peale jätnud ning nii füüsiliselt kui ka vaimselt täiesti läbi. Ka meiega paadis olnud kohtunik tunnistas, et tal polnud kaldale jõudes mitte ühtegi kuiva kohta.

Tagasiteel võtsime päeva kokku ja järeldasime, et oli vale alustada püüki eeldusega, et kala on sama aktiivne nagu eelmisel päeval treeningul. Raiskasime ära palju püügiaega etapi esimesest poolest just siis, kui kala veel vähegi aktiivne oli. Sel päeval oli ka paat-kondi, kes treeningpäeva ja võistluspäeva erinevust ei suutnud lahti mõtestada ja jäidki mõõdus kalata. Järgmisel päeval otsustasime kohe alustada passiivse kala püüki heinast, sest ka ilmateade lubas vähese tuulega ilma. Samuti panustasime aladele, mis muutusid rahulikuma tuulega püütavateks, kuid kus kala oli veel eelmisest päevast torkimata.

TEINE VÕISTLUSPÄEV. Eelmise päeva tugev tuul oli vaibunud ja järvel oli vaid laiguti väike lainetus.

Startisime eelmise päeva parimatele kohtadele, et teha seal kontrollpüük. Avastasime, et ankur ei pea ja akul põleb punane tuluke – aku tühi. Ometi panime ta

õhtul laadima ja hommikuks näitas laadija, et aku on täis. Õnneks oli meil üks väiksem varuaku kaasas ja ühendasime selle ära, raiskasime 10 minutit püügist. Pärast meenutasime, et eile oli korraks mõte, et täna pole varuakut vaja, sest vaikselt il-maga peab suurem aku 6 tundi ikka vastu, hiljem otsustasime selle siiski igaks juhuks kaasa võtta.

Tahtsime veenduda, et kala pole seal aktiivseks muutunud ning et konkurendid jätkavad püüki eelmise päeva rütmis. Oma esimese mõõdus kala saime poole tunni pärast. Kuna ka konkurendid samas piirkonnas midagi erilist ei saanud, siis suundusime veel püüdmata alale, kus treeningute ajal saime kala väga hästi. Püüdsime peamiselt silikoonlantidega heina seest ning edenesime jälle tempoga ligi üks mõõdus kala tunnis. Hommikupoole oli võtte palju rohkem, aga saime ka palju alamõdulisi havisid. Samuti läks meil paar päris ilusat kala otsast. Endamisi kalkuleerisime, et täna piisab heaks tulemuseks 6-8 mõõdus kalast. Püüdsime sama taktikaga lõpuni ning saime paati kokku viis mõõdukala. Viimased kaks tundi oli tuul täiesti vaibunud ja kala aktiivsus nullilähedane, püük oli selleks ajaks juba väga raske ja kontakte kaladega vähe.

Finišis head tunnet polnud, aga midagi teisiti ka ei oleks osanud teha. Kaldale jõudes selgus aga, et olime teinud päeva tulemuse. Kala võtt oligi teisel päeval oodatult väga halb ning haug oli kogunenud heintesse, kust kala püüdmine on omaette kunst. Õnneks meile selline püük sobis.

Pärast kõiki treeningpäevi ja pingelist võistlust, kus vahepeal löi kõikuma ka meie eneseusk, suutsime lõpuks ennast ikkagi tippu püüda. Kahe päeva kokkuvõttes andis tubli teine päev meile samuti kogu võistluse kokkuvõttes esimese koha ja väga väärtuslikud punktid maailmameistri-võistluste reitingutabelis, mida ka ühtlasi juhtima läksime. Kokkuvõtvalt võib öelda, et hea tule-muse alus on eeltöö ja treening koos kogemustel põhineva analüüsiga. Alati tuleb eeldada, et kala võib muuta päevade lõikes (ka päeva jooksul) oma käitumist kardinaalselt. Kui reedel kala neelas, siis laupäeval tahtis ta juba meelitamist ning pühapäeval tuli talle heina sisse järele minna. Võistlustel peab igaks olukorraks olema treeningute käigus välja töötatud plaan, mida järgida. **KCI**

„Hea tulemuse alus on eeltöö ja treening koos kogemustel põhineva analüüsiga.“

VÕIDUMEHED. Õisu võistluse võit tõstis Lehari ja Alexandri ka MMi minejate pingerivis esikohale.